

Tanımlama

7a

Akıllı Şehir, Akıllı Yer/Ev kavramı *

Akıllı Şehir, doğru, etik, akıllı insanların yuvalandır

Bebek ve anne yaşam açısından Yüksek Teknoloji olan yerler
Yaşam sınırında prematüre bebeklerin, yaşamlarının en önemli ve kritik zamanlarını geçirdikleri, yaşadıkları, var oldukları, günler ve aylar geçirdikleri alanlardır (İnkübatör, Açık Yataklar)

Her fert, akıllı evinde yaşama hakkı vardır

Yaşam ve sağlıklı olmak, bilinç durumunu gerekli kılar
Yaşam sınırında olan prematüreler için yaşam ortamı bir doğal ortamı olmalıdır

M Arif AKŞİT, Gizem ARICI***, Özlem Mutlu ÇELİK******

** Bu Makale, bir Hemşire Arkadaşın “bebeğe bakmak gerekir, doğrudan sonuçlar değil, kendisi daha geniş ve doğru bilgi verecektir, onlar bizlerle konuşmaktadırlar, lütfen onları sevgiyle dinleyelim, onlara yaşam mücadelesi için saygı duyalım”.*

***Prof. D., Pediatri, Neonatoloji, Çocuk Genetik*

****Hemşire, Neonatal Yoğun Bakım Ünitesi, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir*

*****Hemşire, Süpervizör, Neonatal Yoğun Bakım Ünitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir*

Giriş

Her bireyin yaşam hakkı olduğu, toplumda varlık olarak olduğu kesin kabul edilmelidir. Özellikle yaşam sınırındaki prematüre bebeklerin, fizyolojik ihtiyaçlar, gereklilikler, bireysel boyuta göre oluşturulmalıdır. Bu bir tıbbi terzilik şeklinde olmalı, tam tanımlanamayan boyutların, sevgi ve yaşama tutunmalarına duyulan saygı gibi yaklaşımlar genel değil, özel, özgün prematüreler tarafından yapılandırılmalıdır.

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev kavramı etik anlam olarak yeni oluşturulan, bireyin sağlıklı olması kavramı ile bütünleşen bir tanımlamadır. Sadece rahatlığı değil, evde olduğu belirtilen, düşünme ve diğer biyolojik çevresi dahil, kişisel özellikleri kapsamasıdır. Özellikle yaşam sınırında olan prematüre bebeklerde, sadece fizyolojik gereksinimleri değil, psikolojik, cilt, cilde olan temas, anne yaklaşımı, emzirme, doğal ortamda oluşmasına olanak sağlamalıdır. Duyularının da tatmin olduğu; fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı bir yer olmalıdır. Abla ve ağabeyi, aynı ortamı paylaşmalı, İnsanlık onuru da prematürelerde, özellikle yaşam sınırında olanlarda da sağlanmalıdır. Yaşam süresi kısa olabilir, psikolojik ve mutluluk ihtiyaçları karşılanmalıdır. Dokunun oksijenlenmesi, yüksek basınç ve yüksek oksijen ile değil, direncin düşürülmesi, esnekliğe oluşan çözümler ile sağlanmalıdır. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı soyut değil, kolaylıkla irdelenebilen bir durumdur. Yaşam sınırında olan bebeklerde

ağrı ölçümü ve ağrının azaltılma konusundaki eşeller ile, Modifiye Finneman Ölçeği, NIPS, PIPP, CRIES ölçekleri ile belirlenip, sedasyon, hatta ilaç verilmesi söz konusu olmaktadır.

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev kavramı sadece rahat bir doğal ortam değil, gereklerin zorla sağlanması olarak tanımlanmamalı, basit anlamda da cilt teması, sevmek ile memnuniyet ve mutluluk oluşturmamalıdır. Eğer dikkatlice izlenecek olunursa, annenin dokunuşu, bebeği ile konuşması, saturasyon ve solunum değerlerinde, basınç düşmesi, daha az oksijen ihtiyacı olması, ağrıda azalma gözlenmesi belirgindir. Sevginin etkileşimi açıktır. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** algısı, sevgi ve insanlık gözetiminde, yaşanan yer olarak tanımlanmalıdır.

Ekonominin 4 prensibi dikkate alındığında; 1) Verimlilik, 2) Etkinlik, 3) Bulunabilir, kullanılabilir olması ile 4) mutluluk, memnuniyet sağlamalıdır. Temel olarak memnuniyet ve tatmin olmak, ucuzluk değil, mutluluk esastır. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı mutluluk oluşturmamalıdır.

Akıllı Şehir oluşumunun Tanımlamaları

Dayanaklar

Anayasanın 17. Maddesi “Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir” temelinde, ayrıca 5. Maddede, Devletin temel amaç ve görevinin, “kişinin temel hak ve hürriyetlerini... insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır” vurgusu ile, Türk Ceza Kanunu’nda da belirtilen “kişi hak ve özgürlüklerini” yaklaşımı temelinde “toplum barışını korumak” esasını da içermelidir. Yaşam Hakkı, var olma hakkının, muasır medeniyet ötesinde yapılanmasını, Avrupa Konseyinde belirtilen birey Hakkı (civil Liberties) ve bu hakkın tüm kamu, kurum ve kuruluşlardan korunması, gözetilmesi prensibine de dayanarak, **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramına bakılmaktadır.

Vurgular

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev kavramı birey hakkı, insanın hakları (kul Hakkı) temelinde Yaşam Hakkı esasında yapılandırılmalı, bu hakkın, hiçbir şekilde diğer faktörler tarafından etkilenmesi kabul görememeli, ancak toplumun yararlanmasına da açık olmalıdır. Sağlıklı olma, sağlık yaklaşımları için, bakım ve gözetim en üst düzeyde gerçekleştirilmelidir. Yaşam sonlanması şeklinde değerlendirme ve geleneksel yaklaşımları kapsam içine olmamalıdır.

1. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev:** *Anne sütü ve emzirme akıllı şehir ve akıllı yerde, yoğun bakım ünitelerinde tek seçenektir.*
2. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev:** kavramı, akıllı, daha gerçekçi ifadesi ile aklını kullanan, toplum olarak değil, birey olarak, akıl ile gönlünü bütünleştiren, davranışlarında tutumlarında belirgin etik ilkelerde olarak gözlenen kişidir. Kurallara, emirlere uyan değil, etik prensiplerde olgu ve duruma göre etik ilkelerde olandır. Yaşam sınırında olan bebelere yaklaşımlarında, kitap ve referans açısından değil, istatistiksel açıdan değil, yalın, tek, bağımsız bir insan kişiliği ile, gereksinimlerine göre dikkat ve özen göstermelidir.
3. **Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** halkı, dinler, ayrıca “Ben konuya hâkimin ve sorunlarınızı biliyorum” şeklinde yaklaşmaz. Terzilik yapar gibi, verileri birey penceresinden irdeleyerek, eğer dinlemiş olursa, onun şunları söylediğini algılayacaktır: “Ben de yaşayan bir insanım. Kuvözün içinde olan bir sıra numarası değil, duyguları olan, ağrıyla hisseden, nazik bir kalbi olan, cilt teması ile sıcaklığı ve sevgi dolu yumuşak ve

samimi tıbbi yaklaşımları hisseden birisiyim. Sevgi dolu hemşirenin bana yaklaşmasını, görevi icabı yapanından ayırmanızı rica ederim”.

- 4. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı, ilişki ve iletişimlerin tıbbi personel arasında örümcek ağı gibi tümünden sorumluluk paylaşımı olduğu, hekimin tıp bilimi üzerine, hemşire tıbbi bakım, eczacının da ilaç konusunda ortak sorumluluk taşıdığı bilinmelidir.
- 5. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavrayışı, kullanılan ortamın doğal çevrenin fizyolojik yapısına uygun olmalıdır. Bunun açıklaması olarak; oral rehidratasyon sıvısını, tercihan anne sütünün, bir damla bile olsa, başlanması, daha sonra denenmesi, eklenmesi, desteklenmesi ve daha sonra tam verilmesi basamaklı, tolere etmesine göre uygulanmalıdır. Ek olarak tam normal flora, Mikrobiyomlar, cilt yerleşimi olarak ta uygulanmalı, sadece sorunlar için değil, doku sistemleri ve tüm vücut birlikte, duygu tatminliyi de sağlanmalıdır.
- 6. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** tanımı, birey ve sosyal olayları azaltıcı, daha karmaşık boyutlara sokmamalı, rahatlatıcı, medeniyet ve konfor sunmalıdır. Gürültü ötesinde, temiz, ısısı bebeğe göre uyarlanmış, nemli, ışığı uygun olmalıdır. Sessizlik rahat bir ortam olmayıp, insan sesi, annenin konuşması ile daha barışçıl ortam yaratılabilir.
- 7. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı, etkin, verimli, kullanılabilir ve geliştirilebilir, değiştirilebilir, gerekirse birey ve toplum yararına esnek, insanlık açısından anlamı olmalı, kabul edilebilir ve memnuniyet boyutunda olmalıdır. Bir yoğun bakımda 10 bebek olsa bile, her bebeğin gereksinimine göre uygun ortam sağlanmalı, özel gereken yaklaşım yapılmalıdır. Örneğin, kuvözün üstünün örtülmesi verilebilir. Her bebeğin ihtiyacına göre Tıbbi araç gerektiğine göre, yapılanma zorunludur.
- 8. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı bir seferlik değil, ilerleyen, gelişmelere açık, teknik donanımın gelişimi ile olan, anlaşılır, eğitilebilir, sağlıklı uygulama ortamı olan yerler olmalıdır.
- 9. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** konusunda temel yaklaşım fayda üzerine olsa da en azından birey hakkı çerçevesinde zarardan uzak olmalı gerek birey gerek topluma herhangi bir zarar gibi bir etkileşimi olmamalıdır. Sevgi kavramı olmalı, zarar mana olarak bulunmamalıdır.
- 10. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** olan yerde, bilgilendirme ve rıza şartına dikkat edilmeli ve özen gösterilmelidir. Felsefe rıza anlamı, prematürenin yaşam parametreleri ile ağrı skalasındaki bulgularına dayanmalıdır.
- 11. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** gelişimi ve değişimi, net olmalı, katkıda bulunanların tekelinde olmamalı, açık sistemler olmalıdır. Bu şekilde birçok kimsenin doğrudan veya dolaylı katkısı ve gelişimine olanak sağlamalıdır. Bunların tümünün doğrudan bilimsel pozitif bakış açısı ile katkı sağlayanlar olmalıdır.
- 12. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** kavramı ve yaklaşımı, çevreye, eko sisteme uyumlu, onu koruyup, gözeten ve insanın her boyutu ile; bedensel, ruhsal ve sosyal anlamda da katkı sağlamalıdır, geliştirmeli, olumlu değişimi sağlamalı, pozitif olanak sağlamalıdır. Tıbbi personelin, sadece çevresel zararları önleme değil, Tıp Bilimi ve Neonatoloji uzmanlığının ilerlemesi, gelişmesi ve karşılıklı sevgi ile saygı oluşumunu etik yaklaşım ile dağıtmalıdır. Sağlık personelinin servis çalışmasında en çok pozitif moral dayanakları olmalıdır.
- 13. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev** yaklaşımları, birey hakkı temelinde, güvenilir, emniyetli, kişilik haklarına uyum ve saygılı, bireyin kullanımına kişilik açısından da gelişim ve değişim açısından da olumlu bir katkı sağlayan olmalıdır.
- 14. Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev**, ortak akıl ve ortak bir yaklaşım olduğu temelinde, İnsan Hakları temelinde, kardeşlik içinde yapılanmalı, paylaşımcı, etkileşimli, iletişim içinde, eşgüdüm ve iş birliği temelinde, katkıda bulunanlara açık, gelişim temelinde olmalıdır.

- 15. Akıllı Şehir** yaklaşımı, gelişim ve değişim temelinde, muasır medeniyet ötesinde, fikri hür, vicdanı hür ve irfanı hür kişiler açısından yapılandırıcı olmalıdır. Bireyin hakkının hiçbir gerekçe ve yaklaşım ile, gelişimi dışında bir yaklaşımı olmamalı, insanlık, sevgi temelinde saygılı yaklaşımlar olmalıdır.

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev kavramı

Prematüreler dahil, tüm insanların tek, tek birey olarak insan haklarına sahip çıkan, sağlıklı olması için tüm gerekenleri; fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan sağlayan, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinde belirtilen **“MADDE 2: Tabibinin başta gelen vazifesi, insan sağlığına, hayatına ve şahsiyetine ihtimam ve hürmet göstermektir. Tabip; hastanın cinsiyeti, ırkı, milliyeti, dini ve mezhebi, ahlâki düşünceleri, karakter ve şahsiyeti, içtimai seviyesi, mevkii ve siyasi kanaati ne olursa olsun, muayene ve tedavi hususunda âzami dikkat ve ihtimamı göstermekle mükelleftir”** şartlarını koşulsuz yerine getiren alanlar olarak tanımlanmalıdır. Buraları aynı zamanda insanlığın avukatlığının da yapıldığı yerlerdir.

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev sürdürülebilir ve gelişim temelinde, ilerlemeye ve değişime açık olmalıdır.

Akıllı Şehir, Akıllı Yer, Ev sevginin yoğun olduğu ve yaklaşım yapanların da yoğun sevgi içinde olduğu yerler olarak tanımlandığı algılanmalıdır.

M. A. Akşit Koleksiyonundan